

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Új élet*
„a város peremén”

Forrás: *Magad Ujság*

1952. VII. 13

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy:

725.091

Hely:

Idő:

1952

Személy:

Helyszám:

1385 — All. Karpinszky — Budapest történetében voltak esztendők, amikor — ha nem is olyan hatal-

mas arányokban, mint most — a város hirtelen növekedésnek indult. A múlt század végén, századunk elején a kapitalizmus gyors kibontakozása egy-két évtized alatt milliós várossá duzzasztotta Budapestet. De mennyire különbözött ez a növekedés a maiétól. Akkor alakultak ki a külvárosi nyomortanyák, épültek a bérkaszármák, a füstös, egészségtelen gyárak, a különböző »telepek« és a belső városrészek izléstelen, stílustalan, hamis díszítésű épületei. A mai fejlődés gyökerében különbözik ettől a tervszerűtlen, kapitalista növekedéstől, amely csak eltorzította a város arculatát és mohó terjeszkedéssel szorította ki Budapest területéről mindazt, ami természeti szépség és mindazt, ami a történelmi múlt értékes hagyománya. Füstös, kormos, egészségtelen nagyvárossá vált Budapest. A harmincas években alig volt hét, hogy az újságok ne tették volna szívvá, milyen kevés a park, a tér, a zöld a városban. S most Budapest a virágok városa. Csak 1951-ben több mint négy és félmillió palántát ültettek el a fővárosban. Az idén pedig több mint 340 holdat fásítanak. A felszabadulás óta az év elejéig a

FŐKERT több mint hárommillió négyzetméter parkot létesített és állított helyre a köztereken — nem számítva a gyárak, iskolák, lakóházak környékét és a sporttelepeket. A Horthy-rendszer barbár várospolitikája még a magyar Montmartre-t, az ősi Tabánt is lebontatta. Mi viszont újraépítjük a királyi várat, rekonstruáljuk a régi műkincseknek számító épületeket, mint a Fő-utca 4. alatti, megejtően szép Mátyás-korabeli házat, a Nemzeti Múzeumot, az Ország-úti Ferences templom műemléknek számító tornyát és a Szeat Imre herceg-úti cisztercita plébániatemplomot.

De ami a legdöntőbb: alig néhány esztendő alatt eltűnt a különbség Budapest külvárosai és belső kerületei között. Mit látna ma József Attila a város peremén, a külvárosi éjszakában? Ott, ahol egykor »a mellékudvarból a fény hálóját lassan« emelte, most a modern békeúti, jászberényiúti, hősökligeti, csepeli lakóházak, Júlia-utcai, mosolyutcai, fehérváriúti szövetkezeti építkezések egyre inkább kiszorítják a bérkaszármákat, a különböző nyomortelepeket. Építészeink már arról vitatkoznak, helyes-e, ha a munkáslakások erkélyajtájának az üvegezése a földig ér (azért tudniillik, mert a gyermekek könnyen betörik), hogyan a legkényelmesebb a háziasszonyoknak a kiöntőkagyló és a gáztűzhely elhelyezése, mekkora kerékpár-megőrzőt építsenek, legyen-e külön

gyermekkocsi-megőrző. Azoknak a lakásoknak egykori lakói — amelyekre József Attila azt írta, hogy falaikon »a nyomor országairól lennépzet rajzol a penész« — ma szépen bútorozott, összkomfortos, kélszobás, fürdőszobás lakásokban hallgatják a rádiót, olvassák elalvás előtt egy-egy szovjet vagy magyar író művét, esetleg éppen József Attila költeményét. Meglepődnek, ha meglátogatják könyvtáraikat, ha számbavenné, hány munkáslakásban van például aranyhals akvárium vagy gramofon. Ott, ahol egykor »mint omladék«, úgy álltak a gyárak — amelyeket a költő »boltos temető«-nek, »visszhangzó családi kriptáknak nevezett —, most zöld pázsittal körülvett parkokban újonnan épített modern szerelőcsarnokok sorakoznak.